

Intervju om naturbaserte løsninger (NBL) HINDER og MULIGHETER for gjennomføring av NBL

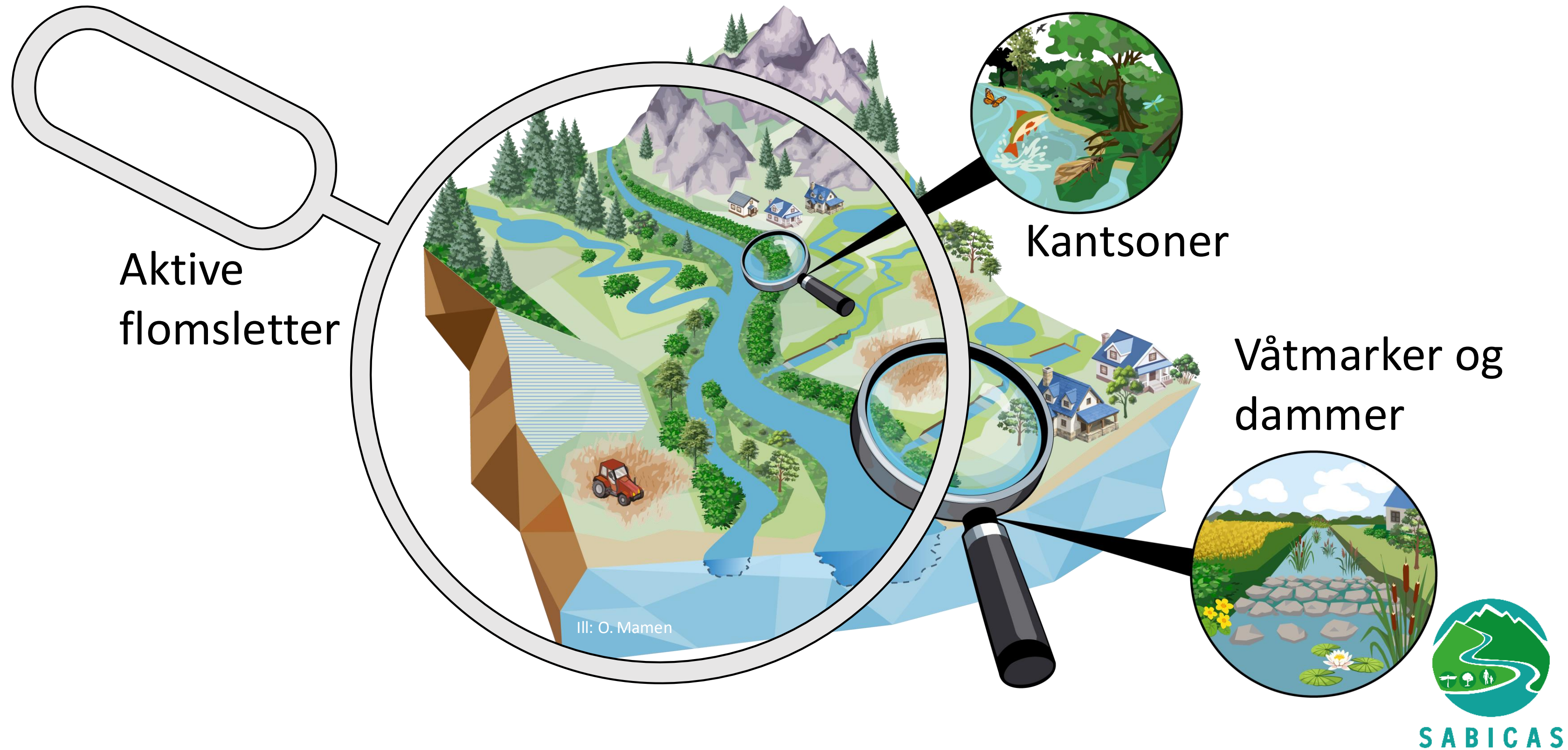
I prosjektet SABICAS har vi gjennomført intervju om hva som oppleves som HINDER og MULIGHETER for å prioritere Naturbaserte løsninger (NBL) på to nivå:

1. Nasjonalt og regionalt nivå, samt enkelte vannområder (NIBIO)

2. Lokalt (i de to case-områdene Haldenvassdraget og Gausa) (NINA)

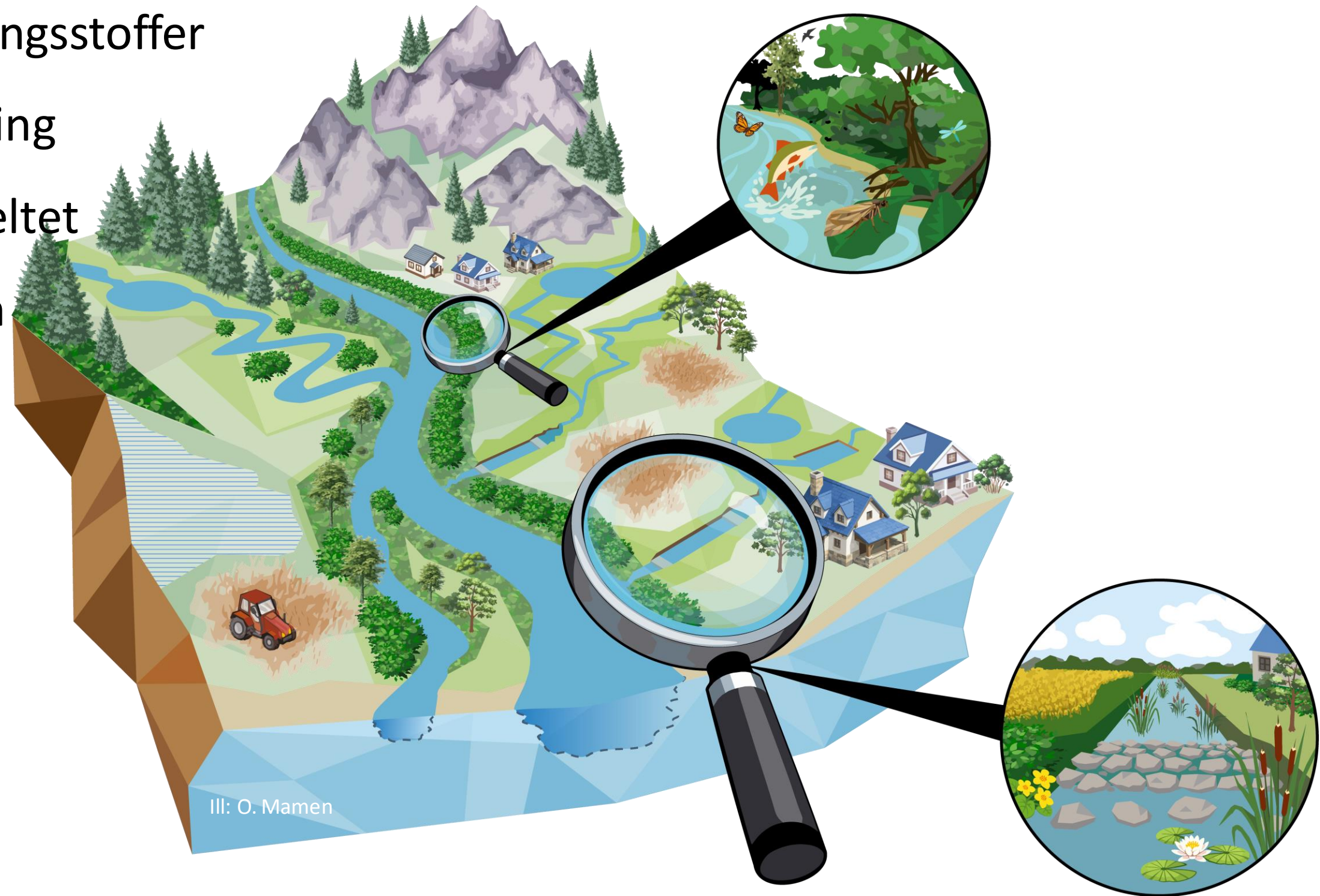

Hvilke NBL har vært inkludert i intervjuet?

Hensikten med tiltakene er å:

- Holder tilbake jord og næringsstoffer
-> redusere vannforurensning
- Fordrøye vannet i nedbørfeltet
-> reduserer faren for flom
- Fremme biomangfold

Intervjuguide nasjonale og regionale undersøkelser

Det ble utarbeidet en intervjuguide som grunnlag for intervjuer i hva interessentene opplevde som...

MULIGHETER

Foto: A-G. B. Blankenberg

HINDER

...for å etablere NBL

SABICAS

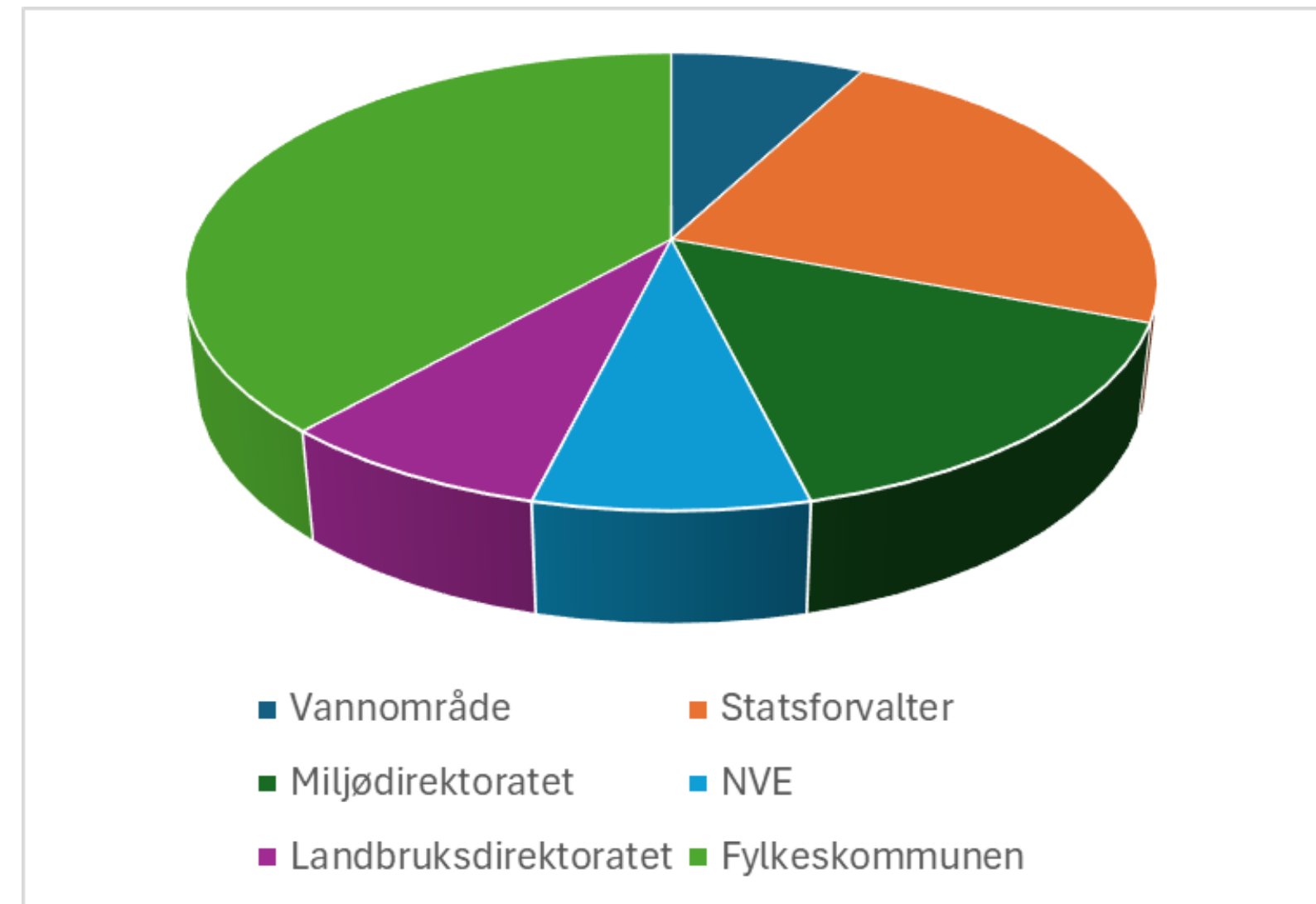
Hvem ble intervjuet?

Nøkkelperssoner fra:

- **Nasjonalt** – direktorater
- **Regionalt** - vannområder, fylkeskommuner og statsforvaltere

Regionalt er det representanter fra sør til nord og øst til vest

Totalt var det 14 intervjuobjekter

Hva som opplevdes som de største HINDER

GODE OG HELHETLIGE PLANER

KUNNSKAP OG FORSTÅELSE AV PROSESSER

INFORMASJON og INFORMASJONSFLYT

TRADISJON OG HOLDNINGSENDRINGER

DE GODE EKSEMPLENE – PILOTER

AREALKONFLIKT

ØKONOMI

Mangel på **GODE OG HELHETLIGE PLANER** fremheves som en viktig årsak til at NBL ikke blir gjennomført.

«Kommunene må inkludere NBL i sine planer».

Det er manglende **KUNNSKAP OG FORSTÅELSE** både på politisk nivå, hos forvaltningen og befolkningen forøvrig.

«Arealplanleggere, teknisk etat, landbrukskontor mm må ha kunnskapen, skjønne hva NBL er og føle at de er i stand til å bruke NBL som alternativ til mer grå løsninger».

«Det er behov for god **INFORMASJON** om nytten av NBL for at vi skal forstå hva som skjer og hvorfor NBL kan velges.

«Det må informeres både om hva NBL går ut på og nytten av å velge disse løsningene, som f.eks. alle de ulike økosystem-tjenestene NBL bidrar til.»

Det må til en **HOLDNINGSENDRING**.

«Det steinsettes av gammel vane og dette er lettest å få til. Det tar tid å endre tankesett».

«Det er færre tekniske regneeksempler og erfaringer på grønne løsninger. Teknisk forskrift og krav er viktig».

Det er behov for flere **GODE EKSEMPLER** og **PILOTOMRÅDER!**

«Det mangler eksempler og dokumentasjon som kan «tallfeste effekt» av NBL på sikt», noe som finnes for grå løsninger som da blir «tryggere» å velge.

«gode eksempler kan snu skepsis til begeistring»

Kampen om arealene - **AREALKONFLIKT** er et hyppig brukt argument for at NBL ikke gjennomføres.

«Når arealene innenfor sikringene har stor verdi, da er det ofte bedre å steinlegge».

«NBL er mer plasskrevende enn grå løsninger».

ØKONOMI er også en faktor som kan oppfattes som et hinder for å velge NBS.

«Det trengs midler til planlegging av tiltak, og det er behov for gjennomføring av tiltak».

Hva som opplevdes som de største MULIGHETER for NBL

- At vi ser konsekvenser av klimaendringer øker bevisstheten rundt behovet for **ROBUSTE** løsninger med flere økosystemtjenester (f.eks. flomdemping, redusert erosjon, rensing, biomangfold mm.)
- **ERFARINGER** med, **FORSTÅElsen** av og **KOMPETANSEN** rundt NBL øker, og med det tryggheten på at man kan velge NBL fremfor grå løsninger.
- Har **GODE EKSEMPELOMRÅDER**:

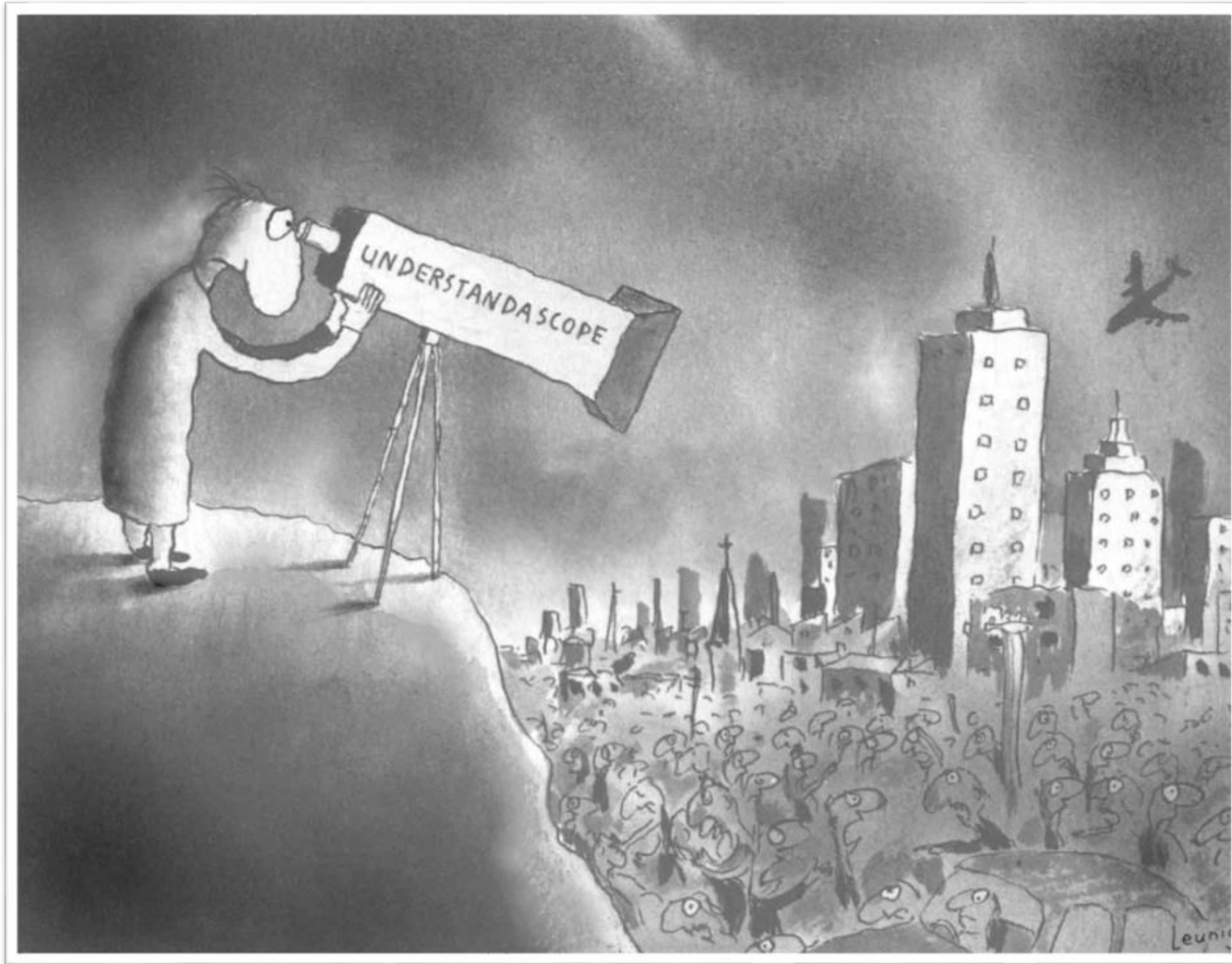

Barrierer og muligheter for NBL blant lokale utøvere

Vegard Gundersen & Berit Köhler

“Problemet er hvordan man kan få både sitt eget perspektiv og et mer objektivt syn på verden til å henge sammen – altså et syn som også inkluderer en selv.”

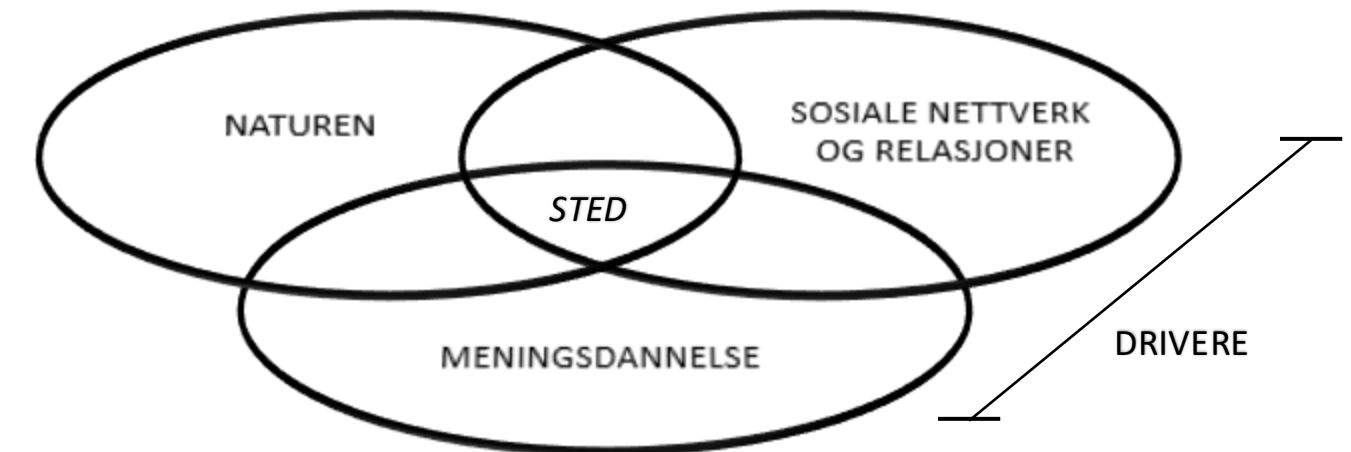

INNSIKTKIKKERT. Artist Michael Leunig

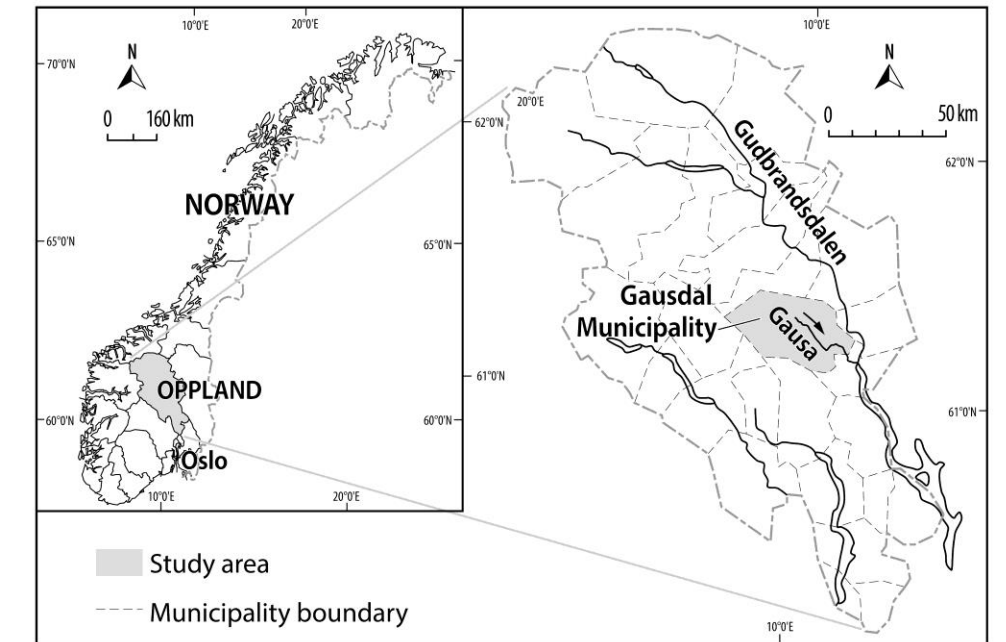
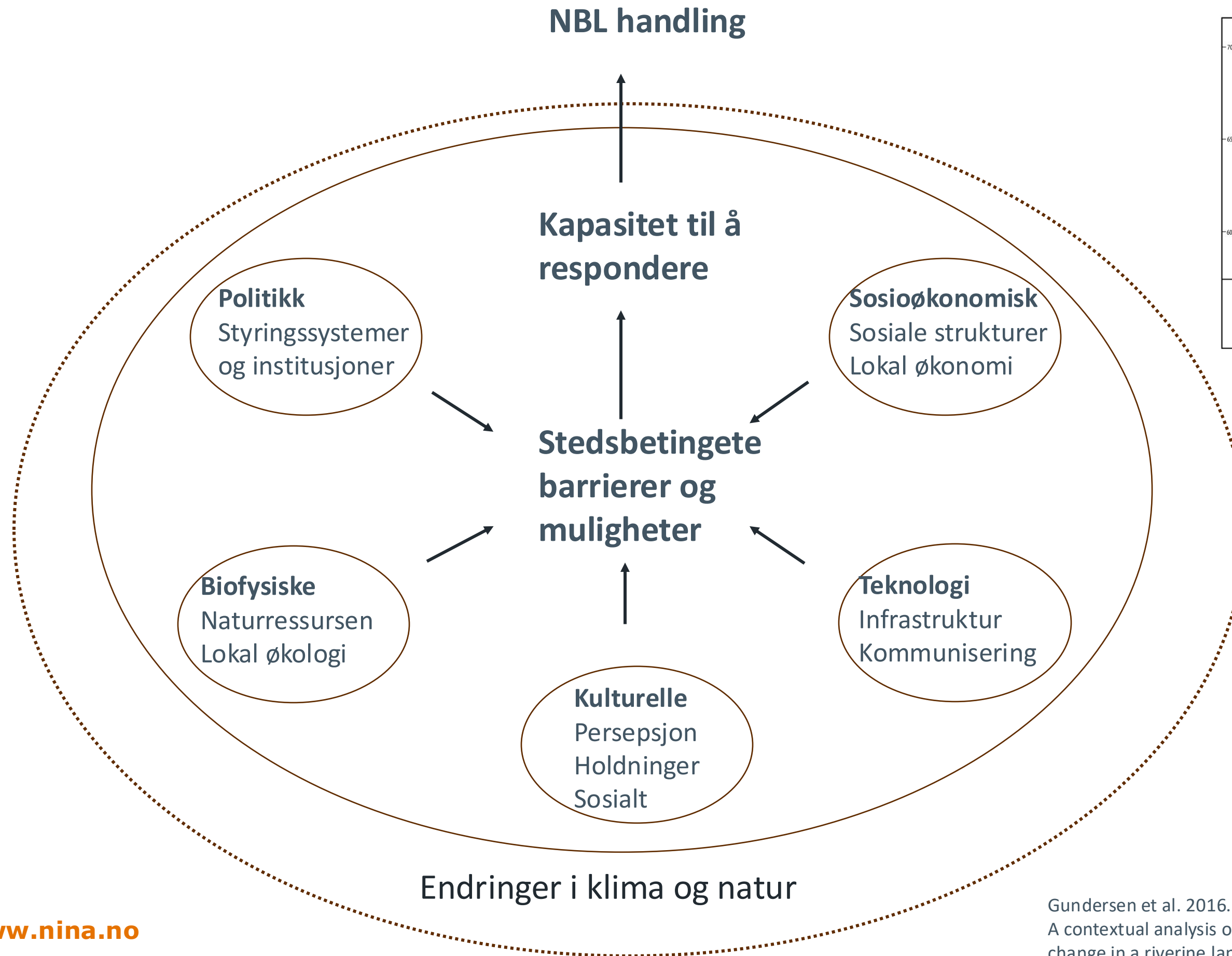
FRA INGENSTEDS

TIL ET STED

Barrierer og drivere for NBL fordelt på temaer på stedet

Gausa og Haldenvassdraget med fokus på kantsoner og flomsletter

Metode: Semi-strukturerte intervju basert på intervjuguider

Materiale:

Gausa - 21 informanter – klimatilpasning - bredt aktørbilde (2013)

Gausa - 12 informanter – NBL – bønder, kommune (2023)

Haldenvassdraget – 12 informanter – NBL – ulike aktører (2023-2024)

Hovedbarrierer på tvers av temaene på lokalt nivå

- **Skala og helhetsperspektiv:** Det er et misforhold mellom tiltak på den enkelte eiendom og behovet for løsninger på nedbørfeltnivå. Lokale aktører ser ofte ikke helheten, noe som kan føre til at tiltak ett sted skaper problemer lenger ned i vassdraget.
- **Kunnskap og kompetanse:** Det er generelt lav (men økende) kunnskap om hva NBL er blant lokale aktørene, hvordan det virker, og hvordan det kan iverksettes i praksis. Manglende lokaltilpasset informasjon forsterker dette.
- **Holdninger og legitimitet:** Tradisjonelle løsninger oppleves som tryggere og mer kjente, mens NBL fremstår som usikkert og vanskeligere å forstå. Flomsikring dominerer som mål, mens andre fordeler (som biologisk mangfold) får mindre oppmerksomhet.

Hovedbarrierer på tvers av temaene på lokalt nivå

- ✓ **Ansvarsfordeling og virkemidler:** Ansvar er fragmentert mellom aktører, og uklar finansiering fra starten kan redusere motivasjonen for NBL. Lokale aktører opplever ofte at det mangler økonomiske virkemidler for å ta i bruk NBL.
- ✓ **Samarbeid og kunnskapsdeling:** Det er generelt svake nettverk og få arenaer for samarbeid, læring og erfaringsutveksling mellom lokale aktører og sektorer, noe som hindrer koordinert innsats.
- ✓ **Endringsblindhet (shifting baseline):** Yngre generasjoner mangler et tydelig bilde av hvordan naturtilstanden tidligere var, noe som kan svekke forståelsen av behovet for restaurering og naturbaserte løsninger.

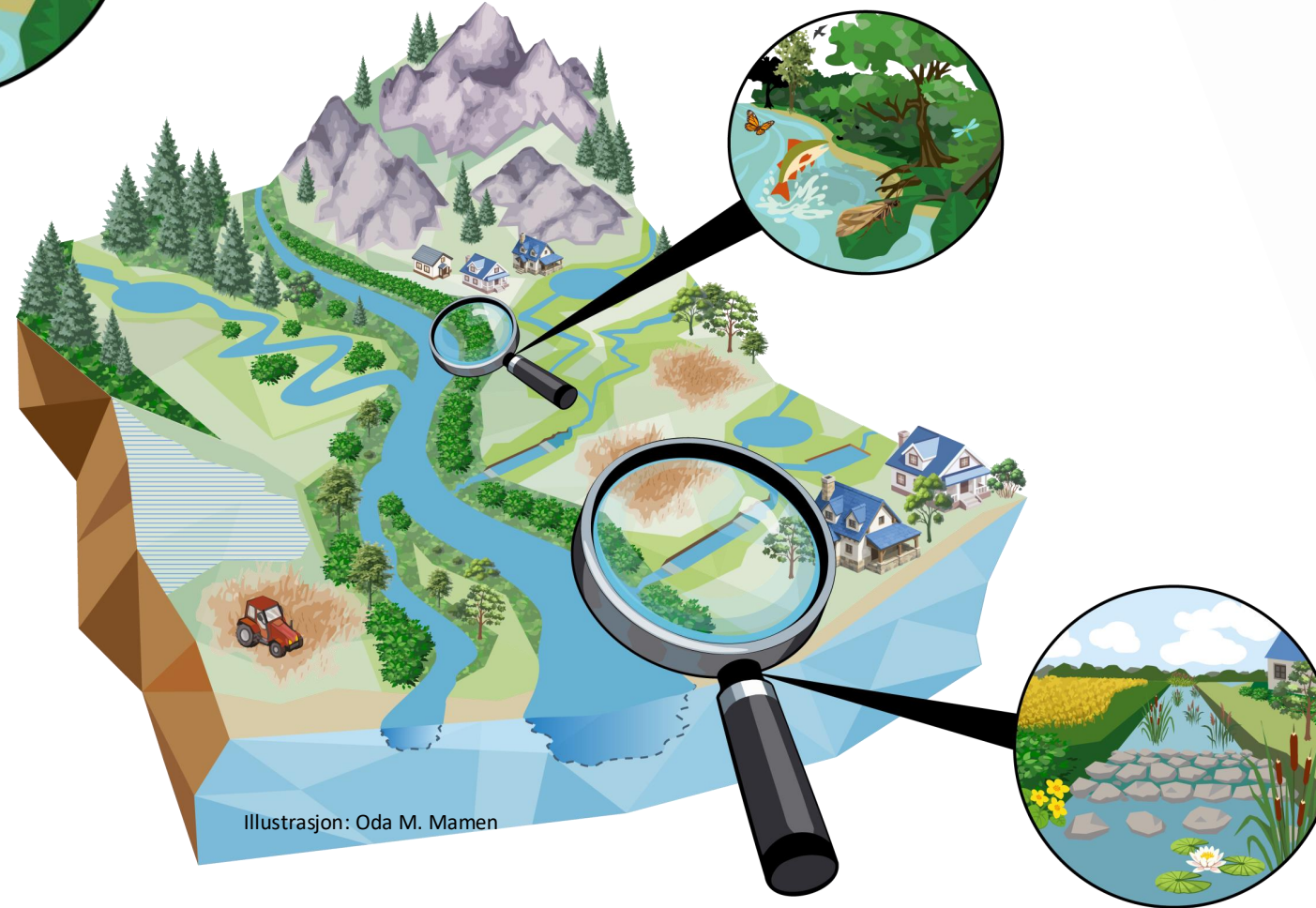
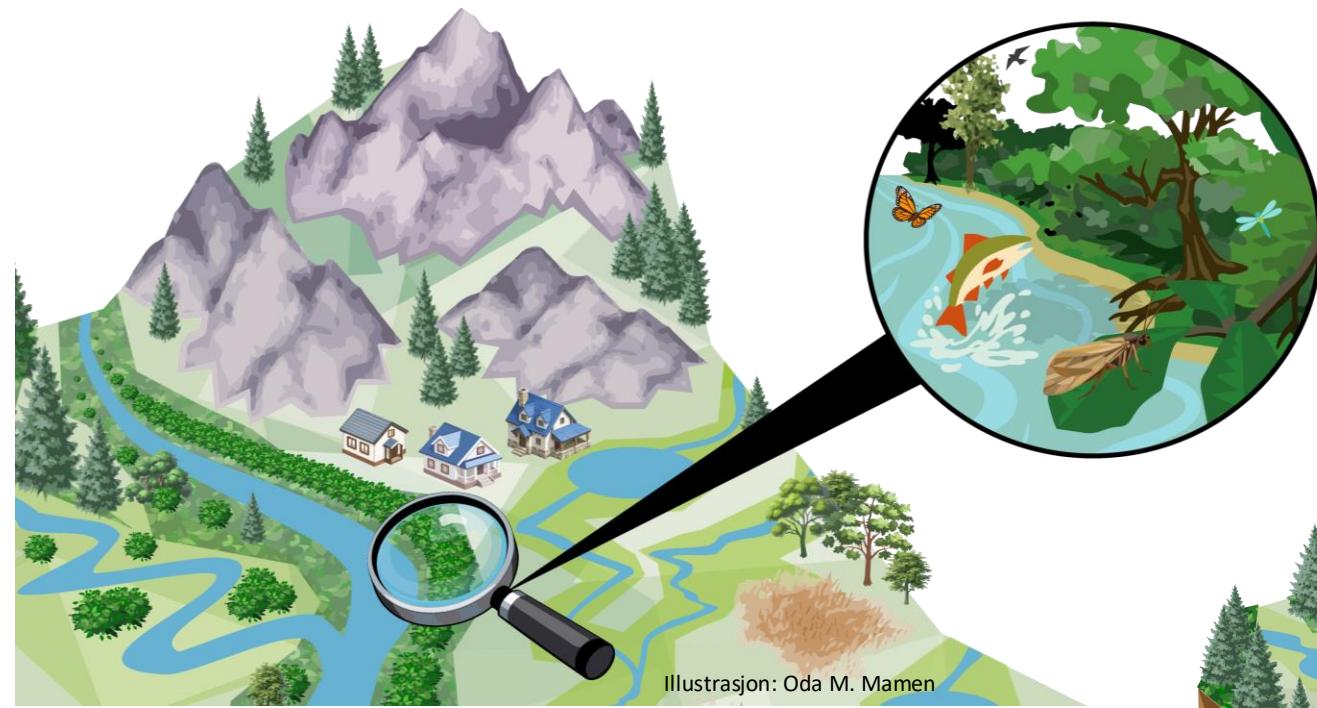
Hindringer og muligheter på tvers av nivåene & veien videre

Berit Köhler & Vegard Gundersen

Norwegian Institute for Nature Research

fra lokalt ... til ... regionalt & nasjonalt nivå

Hindringer på tvers av nivåer

Manglende kobling mellom lokal praksis og nedbørfelt-perspektiv

- Tiltak vurderes på enkeltlokaliteter
- Helhet på nedbørfeltnivå ivaretas ikke

Uklare koblinger mellom ansvar, virkemidler og gjennomføring

- Ansvar ligger på ulike nivåer og sektorer
- Virkemidler og beslutninger er ikke samordnet

Svak oversettelse fra kunnskap til anvendelse

- Kunnskap finnes på nasjonalt/regionalt nivå
- Lite tilpasset lokale behov og beslutningssituasjoner

Tradisjon og risiko

- Grå løsninger oppleves som tryggere og mer forutsigbare
- NbS vanskeligere å beregne og dokumentere

Begrenset gjennomslag av samarbeid på tvers av nivåer

- Samarbeid og arenaer finnes, men påvirker ikke alltid beslutninger
- Lokal erfaring og nasjonale føringer kobles svakt, lite koordinert oppskalering av tiltak

Muligheter på tvers av nivåer

Samordne ansvar og virkemidler bedre

- Koble planverk, støtteordninger gjennomføring
- Bedre samsvar mellom kostnader og gevinster

Oversette kunnskap til praktisk bruk

- Stedstilpasset veiledning og beslutningsstøtte
- Styrke lokal kompetanse

Koble lokal praksis til nedbørfelt-perspektiv

- Integrere helhet i planlegging
- Samordne tiltak på tvers av grenser

Utnytte og styrke eksisterende arenaer

- Vannområder, nettverk & samarbeidsfora finnes
- Kan brukes mer aktivt for: koordinering, læring & felles prioriteringer

Koble fagfelt og aktører bedre

- Naturrestaurering og NbS-implentering
- Stort potensial for synergieffekter!

Bygge legitimitet gjennom synlige resultater

- Bruke pilotprosjekter aktivt
- Dokumentere og formidle effekter

